

Vergaderjaar 2005–2006

30 461

Parlementair Contactplan 2006

Nr. 1

SLOTVERKLARING TRIPARTIETE CONTACTPLANBIJeenKOMST

4 tot en met 7 januari 2006

Leden Nederlandse delegatie

Leden Eerste Kamer:

J. J. van Heukelum; VVD

Mevr. M. Y. Linthorst; PvdA

Prof.dr.ir. E. Schuurman; Christen-Unie, voorzitter delegatie

Drs. F. J. M. Werner; CDA

Griffier:

Mevr. mr. E. C. Janssen

Leden Tweede Kamer

B. J. van Bochove; CDA

Mr. B. O. Dittrich; D66

Mr. W. M. M. van Fessem; CDA

Mevr. W. van Gent; GroenLinks

J. A. W. J. Leerdam, mfa; PvdA, plv. voorzitter delegatie

Mr. R. Luchtenveld; VVD

K. G. de Vries; PvdA

Griffier:

Mevr. mr. H. J. M. M. de Gier

Leden delegatie Nederlandse Antillen:

D. A. S. Lucia; Statenvoorzitter, delegatieleider; P.N.P.-fractie

P. J. Atacho; wnd. Delegatieleider; P.A.R.-fractie

Drs. M. J. de Castro; P.L.K.P.-fractie

Mr. F. Metry; P.N.P.-fractie

J. E. Abraham; D.P.-Bonaire-fractie

R. T. Booi; U.P.B.-fractie

A. A. Godett; F.O.L.-fractie

M. F. A. Gumbs; D.P.-Sint Maarten-fractie

J. R. Hassell; W.I.P.M.-fractie

W. V. Marlin; National Alliance-fractie

J. C. A. Woodley; D.P.-Sint Eustatius-fractie

Drs. L. A. A. Coffi; Onafhankelijk lid.

Griffiers:

Mr. F. M. Hanze

Mevr. Mr. D. M. C. Lai-Promes

Leden delegatie Aruba:

Mw. drs. M. G. Ras; Voorzitter Staten, MEP

Mr. J. E. Thijsen; Voorzitter Commissie, MEP

Ir. E. M. Jacobs; MEP

Mw. mr.ing. Z. C. van Poppel-Marquez; MEP

M. F. Werleman; MEP

Ir. R. M. Maduro; MEP

Mr. M. G. Eman; Plv. Voorzitter Commissie, AVP

Mr. drs. A. L. Dowers; AVP

O. B. Sevinger; AVP

Mw. mr. M. H. J. Arends-Kock; MPA

Dr. A. R. Lampe; RED

Griffier:

Mw. drs. J. I. Williams

Inleiding

De delegaties kijken terug op een verhelderende Contactplanbijeenkomst. De agenda van de bijeenkomst is als bijlage bijgevoegd.

Allereerst werden de verslagen van de contactplanbijeenkomst die van 13 tot en met 17 juni 2005 te Den Haag werd gehouden, ongewijzigd vastgesteld. Verder werd de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de slotverklaring van de vorige contactplanbijeenkomst onder de loep genomen.

De delegaties hebben een bezoek afgelegd aan de regering en zij hebben werkbezoeken gebracht aan het project Sociale Vormingsplicht en de Bank van de Nederlandse Antillen. Ook de feestelijke lancering van het sociale vormingsplicht project Ku Kara pa laman werd door de delegaties bijgewoond.

De onderwerpen van de beraadslagingen zijn als volgt:

I Stand van zaken uitvoering afspraken slotverklaring

II Democratisch deficit

III Toekomstige staatkundige verhoudingen

IV Armoedebestrijding/jeugdwerkloosheid

V Innovatietrajecten in het onderwijs inclusief cultuur

VI Bijzonder aandachtspunt (bipartite Nederlandse Antillen–Nederland)

Hieronder volgt een beknopt verslag van de beraadslagingen en de conclusies. De openingstoespraken en de inleidingen van de bewindspersonen worden als bijlagen toegevoegd.

De verslagen van de contactplanbijeenkomst van 13 tot en met 17 juni 2005 hebben de delegaties ongewijzigd vastgesteld.

I. Stand van zaken m.b.t. de uitvoering van de afspraken uit de slotverklaring van het contactplan van juni 2005.

De delegaties constateren dat op de eerste vier punten in de slotverklaring onder thema II, de sociaal-economische en culturele gevolgen van de handelsliberalisering in WTO-verband en de globalisering voor het Caraïbische deel van het Koninkrijk, geen afdoende inhoudelijke reactie is ontvangen van de Koninkrijksregering. De delegaties onderstrepen nogmaals het belang van een reactie van hun regeringen op de in de slotverklaring gevraagde acties.

Wat betreft het eerste punt onder thema IV, Toekomstig Europees en Caraïbisch drugsbeleid en het drugsbestrijdingsbeleid in zeehavens, kan gezegd worden dat er nu een Veiligheidsplan Nederlandse Antillen op

tafel ligt. Beide landen hebben het bedrag van NAF 55 miljoen toegezegd aan financiering van dit veiligheidsplan. In dit plan wordt aandacht besteed aan de gebieden preventie, zelfredzaamheid, repressie, resocialisatie, duurzame bedrijfsvoering en rechtshandavingsketen. Wat betreft het derde punt: de Nederlandse Antillen krijgen binnenkort een container-scan die niet alleen drugs en wapens detecteert, maar ook nucleair materiaal.

Met referentie aan het «bijzonder aandachtspunt» spreken de delegaties hun voldoening erover uit dat de Koninkrijksminister van Buitenlandse Zaken de kwestie rondom de paspoortaffaire op een genoegzame wijze heeft afgehandeld.

II. Democratisch deficit

De Nederlandse delegatie brengt naar voren dat de democratische legitimatie van het Koninkrijk versterking behoeft. Al eerder – in 1998 – heeft een gemengde parlementaire werkgroep de mogelijkheid beschreven van de instelling van een interparlementaire commissie.

Discussiepunten nu zijn:

- a. Moet het probleem van het democratisch deficit op termijn worden opgelost uitgaande van nieuwe verhoudingen in het Koninkrijk?
- b. Bestaat er bezwaar tegen de oplossing van het probleem van het democratisch deficit na de voor juli 2007 voorziene staatkundige hervormingen?
- c. Kan, zolang er geen oplossing is voor het democratisch deficit, het Contactplan worden omgedoopt tot Parlementair Overleg Koninkrijksrelaties?
- d. Bestaat de bereidheid een vorm van Koninkrijksparlement voor de toekomst als sluitstuk van de parlementaire hervormingen ter discussie te brengen?
- e. Moet opnieuw een werkgroep uit de leden van het Contactplan worden ingesteld of moet de discussie op een andere wijze worden voorbereid?

De Nederlands-Antilliaanse delegatie is van mening dat thans een interparlementaire commissie, zoals in 1998 door de door het Contactplan ingestelde gemengde parlementaire werkgroep-Martina voorgesteld, weinig zin zal hebben en wel om onder andere de volgende redenen:

- De commissie is geen formeel lichaam en heeft geen bevoegdheden; afspraken kunnen dus niet afgedwongen worden.
- Als gevolg hiervan zal een dergelijke commissie steeds terug moeten naar de parlementen voor het ontvangen van instructies. Dit is tijdrovend.
- De interparlementaire commissie is een instrument om een democratisch tekort op te heffen, doch is zelf gebaseerd op een niet-democratische regeling.
- Door de ontwikkelingen binnen de Nederlandse Antillen om per 1 juli 2007 nieuwe staatkundige verhoudingen te introduceren, zal het Statuut aangepast moeten worden; dan kunnen tegelijkertijd bepalingen worden opgenomen ter oplossing van het democratisch deficit.

Voorts merkt de Nederlands-Antilliaanse delegatie op dat het democratisch deficit in het Koninkrijk zich op twee manieren doet voelen, te weten:

- Wat betreft de samenstelling van de organen van het Koninkrijk;
- Door het gebrek aan, althans de onvoldoende, verantwoordingsplicht van de Raad van Ministers van het Koninkrijk aan het parlement.

Ten aanzien van het door de Nederlands-Antilliaanse en Nederlandse delegaties gesteunde voorstel om aan te dringen op de totstandkoming

van een Koninkrijksparlement ter oplossing van het democratisch deficit, is de Arubaanse delegatie van mening dat het voorbarig is te stellen dat het democratisch deficit door middel van een Koninkrijksparlement opgelost dient te worden. De delegatie vindt dat er een proces gaande is waarvan het uiteindelijk resultaat nog niet bekend is. Met het oog hierop acht de delegatie het noodzakelijk dat er ruimte is om alle mogelijke opties te kunnen gebruiken. Het voorstel van de Arubaanse delegatie luidt dan ook om bij de deelnemers van de Ronde Tafel Conferentie (RTC) erop aan te dringen om gelijktijdig met het proces van herstructurering van de Nederlandse Antillen er ook zorg voor te dragen dat er instrumenten worden gecreëerd om het democratisch deficit, zowel het huidige deficit als het deficit dat zou kunnen voortvloeien uit de nieuwe structuur, op te heffen.

Conclusies

- Op grond van de gedachtewisseling zijn de delegaties tot de conclusie gekomen dat het noodzakelijk is het bestaande democratisch deficit op te lossen. Een mogelijkheid tot verbetering van de democratische legitimatie is de instelling van een Koninkrijksparlement bestaande uit de vertegenwoordigers van de volksvertegenwoordigingen van de Koninkrijksdelen. De delegaties sluiten echter andere opties uitdrukkelijk niet uit. Verdere acties van de regeringen en de delegaties in het Contactplan achten zij noodzakelijk.
- De drie delegaties besluiten de naam Contactplan bijeenkomst met ingang van de volgende bijeenkomst te wijzigen in Parlementair Overleg Koninkrijksrelaties.

III. Toekomstige staatkundige verhoudingen

De Nederlandse delegatie verwijst naar de Slotverklaring van de start-RTC van 26 november 2005 die bepaalt dat het beoogde eindperspectief voor de eilandgebieden Curaçao en Sint Maarten de status van land binnen het Koninkrijk is. Zij merkt echter op dat nadere uitwerking hiervan zal moeten uitwijzen of dit beoogd eindperspectief in zijn voorgestelde vorm realiseerbaar is.

De Nederlands-Antilliaanse delegatie houdt zich aan de afspraken zoals gesteld in de Slotverklaring van de start-RTC, waarbij de deelnemers er naartoe zullen werken om de nieuwe status op 1 juli 2007 te realiseren. Daarbij zullen de landen van het Koninkrijk de eilandgebieden van de Nederlandse Antillen zoveel mogelijk medewerking verlenen om de beoogde einddatum te behalen.

Ook de Nederlandse delegatie wenst zich aan de gemaakte afspraken te houden, maar merkt op, dat nadere uitwerking zal moeten uitwijzen of dit haalbaar is.

De Nederlands-Antilliaanse delegatie betreurt het dat de Nederlandse delegatie twijfels heeft over de realiseerbaarheid van het beoogde eindperspectief.

De delegaties spreken zich uit voor een gezamenlijke toekomst binnen het Koninkrijk der Nederlanden. Zij zijn van mening dat er op korte termijn een duidelijke visie moet komen op het Koninkrijk en de verhoudingen daarbinnen. Een heroriëntatie op de rechten en plichten van het lidmaatschap van het Koninkrijk is noodzakelijk. Als er niet wordt nagedacht en gediscussieerd over de versterking van de organisatie van het Koninkrijk om de gemeenschappelijke aanpak van problemen waarbij meer Koninkrijksdelen zijn betrokken, te bevorderen, dreigt de situatie van de

toekomstconferentie van 1993 zich te herhalen. Daarom is het noodzakelijk nu op korte termijn te beginnen met het concretiseren en expliciteren van de visie op de Koninkrijkstaken en op de verhoudingen binnen het Koninkrijk.

De Nederlandse en de Nederlands-Antilliaanse delegaties merken op dat de Minister-President van de Nederlandse Antillen, de heer Ys, op 10 november 2005 heeft meegedeeld dat de Antilliaanse regering een verzoek heeft ingediend bij de RTC om de Staten en het Nederlandse parlement als waarnemer bij de conferentie toe te laten. Zij vinden dat de delegaties tijdens de Contactplanbijeenkomst van gedachten moeten wisselen over de meest gewenste rol van de parlementen bij de start-RTC en de betrokken regeringen op de hoogte moeten brengen van de conclusie van de delegaties.

De Nederlands-Antilliaanse delegatie brengt vervolgens naar voren dat, om de beoogde datum van juli 2007 te halen, het van belang is dat de drie parlementen van het Koninkrijk als waarnemer bij de vergaderingen van de start-RTC vertegenwoordigd zijn om geïnformeerd te worden. Per slot van rekening dienen de hiermee gemoeide wijzigingen van het Statuut door de parlementen te worden goedgekeurd.

Zij vindt dat het politiek bestuurlijk systeem waarin de eilanden van de Nederlandse Antillen zijn opgenomen, thans niet meer voldoet. Het politieke stelsel dat naar het model van een gecentraliseerde eenheidsstaat is opgezet, ontbeert de nationale componenten die noodzakelijk zijn om tot een natie uit te groeien. Nu er afspraken op stapel staan die voor de Nederlandse Antillen een nieuwe politieke structuur moeten brengen, moet ervoor worden gewaakt dat de deficiënte Antilliaanse politieke structuur, waar net mee is afgerekend, naar het niveau van het Koninkrijksrelaties getild zal worden.

Van Nederlandse zijde wordt opgemerkt dat er, vanwege de toenemende complexiteit van de structuur van het Koninkrijk, wel degelijk rekening mee moet worden gehouden dat de taken en verantwoordelijkheden van de Koninkrijksregering zullen toenemen.

Het lijkt de Nederlands-Antilliaanse delegatie zinvol te zoeken naar instrumenten ter versterking van de capaciteit van de Antilliaanse landen om de eigen taken optimaal te kunnen uitvoeren. Het kernwoord hierbij zal zijn: vertrouwen! Vertrouwen van de Antilliaanse landen dat in een samenwerking met een grotere partner geen gevaren of valkuilen schuilen, maar dat deze kansen biedt. Samenwerken om de kwaliteit van het bestuur te verbeteren, kan inhouden dat de ander een bepaalde mate van zeggenschap of invloed op dit bestuur krijgt. Er moet vertrouwen zijn dat de afgesproken grenzen gerespecteerd zullen worden. Eveneens vertrouwen van Nederland dat het bestuur van de Antilliaanse landen de optimalisering van de kwaliteit van leven van zijn burgers voorop heeft staan en hierbij geen overname, maar steun van en samenwerking met de grotere partner behoeft.

De Nederlands-Antilliaanse delegatie merkt tot slot op dat de bevolking van de eilanden gekozen heeft voor een nieuwe status maar ook expliciet voor een status binnen het Koninkrijk. De parlementen hebben dan tot taak te bewaken dat deze keuze ook wordt verwezenlijkt.

De Arubaanse delegatie stelt dat ten aanzien van de toekomstige staatkundige verhoudingen het standpunt van Aruba ongewijzigd is. Aruba steunt het streven van de eilandgebieden en de processen die gestalte moeten geven aan dit streven voorzover de huidige status van Aruba niet in het gedrang komt. Het gaat immers om de wens van de eilanden van de Nederlandse Antillen om een nieuwe staatkundige structuur binnen het

Koninkrijk te realiseren. Een en ander neemt niet weg dat de Staten van Aruba op zeer actieve wijze de ontwikkelingen nauwlettend zullen volgen.

Conclusies

- De delegaties stellen dat de toekomstige staatkundige verhoudingen het belang van de Koninkrijksburgers moeten dienen.
- Zij zijn van oordeel dat de parlementen van de landen van het Koninkrijk desgewenst waarnemers af zouden kunnen vaardigen naar de Ronde Tafel Conferentie. Opgemerkt zij dat waarnemen niet tot stilzwijgende instemming kan leiden. De delegaties zullen de regeringen op de hoogte brengen van de conclusie van de delegaties. Het Arubaanse parlement zal er ook voor kiezen om als waarnemer aanwezig te zijn bij de volgende Ronde Tafel Conferentie.
- De delegaties concluderen dat in de nieuwe structuur van het Koninkrijk de taken en verantwoordelijkheden van de Koninkrijksregering zorgvuldig moeten worden vastgelegd, teneinde een goede werking van het Koninkrijk te garanderen.

IV. Armoedebestrijding en jeugdwerkloosheid

Over de aanpak van de armoedebestrijding heeft de Minister van Volksgezondheid en Sociale Ontwikkeling, mevr. drs. J. Theodora-Brewster, een presentatie gegeven over de voorgenomen aanpak naar aanleiding van de Quick Scan (zie bijlage). Hoezeer de plannen en analyses deugdelijk lijken, toch spraken verschillende leden van de drie delegaties hun bezorgdheid uit over het tot op heden ontbreken van werkelijke uitvoering en vermindering van de armoede.

Bij het thema jeugdwerkloosheid verving de minister van Onderwijs, mevr. M. Silberie, de staatssecretaris Algemene Zaken, belast met Jeugd- en Jongerenontwikkeling. Ook van deze presentatie is een bijlage bijgevoegd.

De Antilliaanse delegatie betreurt het dat de thans in uitvoering zijnde projecten in het kader van de integrale wijkaanpak van Reda Social ter bestrijding van de armoede omwille van de tijd niet konden worden gepresenteerd. De Nederlandse delegatie sluit zich hierbij aan.

Conclusie

De drie delegaties zijn van mening dat gelden voor armoede zoveel mogelijk in concrete projecten terecht moeten komen bij de mensen om wie het gaat en zo min mogelijk moeten worden besteed aan onderzoeken en consultants.

De Nederlandse delegatie is voorts van mening dat armoedebestrijding alleen structureel tot resultaten kan leiden als ook de werkgevers worden aangesproken op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid.

1. Zij suggereert dat
 - de Antilliaanse regering met het bedrijfsleven afspraken maakt (over bijvoorbeeld contract compliance) opdat werkgelegenheid zoveel mogelijk ten goede komt aan de eigen bevolking;
 - als het arbeidsaanbod (nog) niet op het kwalitatieve niveau is dat een bedrijf vereist, ook van het bedrijf zelf een inspanning verwacht mag worden om dit niveau te bereiken. Dit kan onder meer worden gerealiseerd door het ter beschikking stellen van werkervaringsplaatsen en stageplaatsen;
 - het inhuren van personeel van elders aan strikte controle wordt onderworpen. Dit geldt zowel voor de arbeidsvoorwaarden als voor

- het voorkomen van het aanstellen van illegalen. Het in dienst hebben van illegalen dient bestraft te worden met hoge boetes.
2. In het kader van de armoedebestrijding is het van groot belang dat de sociale vormingsplicht een structureel karakter krijgt en een zodanige omvang heeft dat op een termijn van vijf jaar de achterstand is ingelopen en een dekkend aanbod is gerealiseerd. De schooluitval (nu 44%) dient drastisch te worden teruggedrongen.

V. Innovatietrajecten in het onderwijs

De Minister van Onderwijs, mevr. M. Silberie, heeft een inleiding gegeven over het huidige onderwijs op de Nederlandse Antillen. De delegaties komen na een korte gedachtewisseling tot de volgende conclusies.

1. Alle eilanden hebben zich in een referendum uitgesproken voor een nieuwe staatkundige toekomst binnen het Koninkrijk. Het Nederlands is naast het papiamento en het Engels in het Koninkrijk een belangrijke taal en biedt veel perspectieven. Er moeten daarom investeringen worden gedaan in de structurele versterking van het Nederlands en de andere talen in het onderwijs op de Nederlandse Antillen en Aruba zodat Antilliaanse en Arubaanse studenten geen taalachterstand hebben wanneer zij naar Nederland komen. De delegaties verzoeken de regeringen om deze doelstelling in samenwerking met elkaar te verwezenlijken.
2. De delegaties roepen hun regeringen op te investeren in de kwaliteit van het onderwijs. Want voor de lange termijn is een hoog onderwijsniveau van vitaal belang om de armoede te bestrijden. Om vroegtijdige uitval van leerlingen te verminderen, moet worden geïnvesteerd in leerplichtambtenaren, maatschappelijk werkers op school, schoolgebouwen en lesmateriaal.
3. Ook zou meer moeten worden geïnvesteerd in kunst en cultuur in het onderwijs. Om het culturele klimaat te bevorderen, moet worden geïnvesteerd in culturele voorzieningen als schouwburgen en musea en in het onderwijs in kunst- en cultuurvoorzieningen zoals muziekscholen en kunstacademies.
4. Ook roepen de delegaties hun regeringen op om, meer dan thans het geval is, in het HBO en WO te investeren en uitwisseling te stimuleren, dit wegens de steeds belangrijker rol van de kenniseconomie.
5. De Koninkrijksspelen zouden moeten worden gekoppeld aan een culturele Koninkrijksuitwisseling.
6. Tevens wordt in verband met de toetsingseis aandacht gevraagd voor de doorstromingsproblematiek van Arubaanse en Antilliaanse studenten in Nederlandse onderwijsinstellingen.

VI. Bijzonder aandachtspunt

Mede naar aanleiding van een presentatie door de Minister van Economische Zaken, A. Rosaria MBA, stelt de Nederlands-Antilliaanse delegatie dat al vóór de inwerkingtreding van het WTO-verdrag de vraag is gerezen of Nederland nog wel in alle gevallen in WTO-kader de aangewezen pleitbezorger is of kan zijn voor de Nederlandse Antillen. De Antilliaanse regering zal een zelfstandig WTO-lidmaatschap aanvragen. In de praktijk speelt het met Nederland gedeelde lidmaatschap van de WTO de behartiging van specifiek Nederlands-Antilliaanse belangen parten.

Het nagaan van de mogelijkheid van een zelfstandige status voor de Nederlandse Antillen leidt statutair gezien, niet tot problemen, aangezien het WTO-verdrag betrekking heeft op voor de Nederlandse Antillen autonome aangelegenheden zoals, douanetarieven, intellectuele eigendom, dienstenverlening en telecommunicatie.

Conclusie

De Nederlandse delegatie ondersteunt een Nederlands-Antilliaans verzoek aan de Nederlandse regering om de mogelijkheid van een zelfstandig lidmaatschap van de WTO voor de Nederlandse Antillen te onderzoeken met dien verstande dat de Nederlandse delegatie geen uitspraken wil doen over de inhoud van het proces. De Nederlands-Antilliaanse delegatie stelt wel duidelijk dat met of zonder steun van Nederlandse zijde, de Antilliaanse regering het proces om te komen tot een zelfstandig lidmaatschap van de WTO, onverwijld voortzet.

Datum en onderwerpen volgende bijeenkomst

Het Presidium stelt voor de volgende bijeenkomst te houden in Den Haag van 12 tot 17 juni 2006.

De volgende onderwerpen zullen in ieder geval worden geagendeerd:

1. Stand van zaken uitvoering afspraken
2. Toekomstige staatkundige verhoudingen/democratisch deficit
3. Betere samenwerking op het gebied van Hoger Beroeps Onderwijs en Wetenschappelijk Onderwijs inclusief cultuur, met werkbezoeken aan universiteiten en hbo-instellingen.

Willemstad, 7 januari 2006